

• Περιεχόμενα •

Εισαγωγή	11
Κεφάλαιο 1 Δουλεία	15
Ιστορική αναδρομή	15
Trafficking in Human Beings	18
Το χαμογελαστό trafficking	19
Το μέγεθος του προβλήματος στην Ελλάδα	22
Οι αιτίες του trafficking	24
Κεφάλαιο 2 Το trafficking ως κοινωνικό φαινόμενο	27
Ιστορική αναδρομή	27
Περιπτώσεις	39
– Περίπτωση Α	42
– Περίπτωση Β	45
– Περίπτωση Γ	47
– Περίπτωση Δ	49
Κεφάλαιο 3 Το θεσμικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση του φαινομένου trafficking	51
Το διεθνές νομικό πλαίσιο	52
Το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο	58
Το εθνικό νομικό πλαίσιο	65

Ευρωπαϊκά και διεθνή κείμενα στον τομέα της προστασίας των ανηλίκων από την εμπορία	75
– Διατάξεις από τις αρχές του 20ού αιώνα	76
– Διατάξεις μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο	78
– Διατάξεις κατά τη δεκαετία του 1990	81
– Διατάξεις μετά το 2000	84
 Κεφάλαιο 4 Ηθική και trafficking	99
Ηθικός εγωισμός	100
Δεοντολογική ηθική	102
Ωφελιμισμός	105
Η αρχή της ελευθερίας για τον John Stuart Mill	109
Ηθική της αρετής	111
 Κεφάλαιο 5 Αποτελέσματα εμπειρικής έρευνας	113
Αποτελέσματα	114
 Συμπεράσματα	119
 Αντί επιλόγου	125
 Βιβλιογραφία	133

• Εισαγωγή •

Στο ανά χείρας βιβλίο θα αναφερθούμε στα παράνομα διακινούμενα άτομα του trafficking και πιο συγκεκριμένα στο ποσοστό των γυναικών οι οποίες πέφτουν θύματα του εμπορίου¹ του σεξ. Το sex-trafficking είναι μια σύγχρονη μορφή δουλείας². Η εμπορία ανθρώπων και το διεθνές σωματεμπόριο αποτελούν φαινόμενα παγκόσμιας κλίμακας, ενώ έχουν τις βάσεις του κυρίως στη φτώχεια και στις οικονομικές ανισότητες σε όλο τον κόσμο. Το trafficking είναι μεταφορά, απειλή και παραλαβή ατόμων με χρήση βίας και άλλων μορφών κακομεταχείρισης. Πρόκειται για έγκλημα που διαθέτει οργάνωση και ταχύτητα, ενώ έχει αποκτήσει μηχανισμούς ώστε να προσαρμόζεται στις ανάγκες του εκάστοτε κοινωνικού περιβάλλοντος. Πλέον η διεθνής σωματεμπορία έχει δικτύωση, σχεδιασμό και ιεραρχία, στοιχεία που της επιτρέπουν να βρίσκεται παντού (Καρά, 2010:

1. Μάσπερο-Χαϊνάς (2008: 298-299): «ο τρόπος δομής και λειτουργίας μιας εγκληματικής οργάνωσης είναι παρόμοιος με τον αντίστοιχο τρόπο των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη νόμιμη αγορά. Κοινά τους χαρακτηριστικά είναι η καλή οργάνωσή τους, η υψηλή τεχνολογία που χρησιμοποιούν, οι σύγχρονες υλικοτεχνικές και έμπυχες υποδομές που διαθέτουν, η εξειδίκευση και ο καταμερισμός των ρόλων των στελεχών τους.

2. Ως «δουλεία» προσδιορίζεται η κατάσταση του ατόμου που υπόκειται σε μερικές ή σε όλες τις εξουσίες που προσιδιάζουν στην ιδιοκτησία, η οποία συνεπάγεται την αποστέρψη της αναγνώρισης της δικαϊκής του προσωπικότητας και χαρακτηρίζεται από πραγματικές συνθήκες, όπως ο περιορισμός της ελεύθερης μετακίνησης του προσώπου, η άσκηση ελέγχου επί των προσωπικών του αντικειμένων και η έλλειψη έγκαιρης συναίνεσής του. Βλ. σχετικά Κυριαζή (2010: 138-140).

60· Μάσπερο-Χαϊνός, 2008: 298). Πρόκειται για τη χειρίστη μορφή λαθρεμπορίου, καθώς προσβάλλει απόλυτα την ανθρωπινή αξιοπρέπεια.

Πιο συγκεκριμένα, η διακίνηση γυναικών σε παγκόσμια κλίμακα είναι η τρίτη μεγαλύτερη πηγή εσόδων μετά τα όπλα και τα ναρκωτικά (Συμεωνίδου-Καστανίδου, 2003: 16). Για παράδειγμα, μισό γραμμάριο κοκαΐνης πωλείται 1.200 δολάρια, αλλά μόνο μία φορά. Μια γυναίκα πωλείται από 50-1.000 δολάρια, αλλά κάθε μέρα, όλη μέρα, ξανά και ξανά. Γίνεται κατανοητό, επομένως, ότι το κέρδος είναι αμέτρητο³. Οι σημερινοί σκλάβοι του σεξ αποτελούν έναν από τους πιο κερδοφόρους παράνομους επιχειρηματικούς κλάδους του «εμπορίου» στον κόσμο. Όπως προκύπτει από τα ερευνητικά στοιχεία ανά τον κόσμο, το «Human Trafficking» ήταν, είναι και θα είναι η επιχείρηση του μέλλοντος για τους εγκληματίες-εμπόρους του σεξ, οι οποίοι διακινούν παράνομα γυναίκες από χώρα σε χώρα και τις μετατρέπουν σε «υπανθρώπους».

Σήμερα κανείς δεν φαντάζεται ότι υπάρχει δουλεία. Κι όμως, γυναίκες λαμβάνονται από τους πράκτορες (τα πρακτορεία μοντέλων, για παράδειγμα) και πωλούνται εν γνώσει τους ή εν αγνοία τους, στο όνομα των καλών θέσεων εργασίας. Μιλάμε για τη χαμένη αθωότητα αυτών των γυναικών, οι οποίες θέλουν, για παράδειγμα, να γίνουν μοντέλα ή να βρουν τον «καλό» σύζυγο που θα τις απομακρύνει από την ανέχεια, που ίσως βιώνουν στη πατρίδα τους, και να τις τοποθετήσει σε έναν βασιλικό θρόνο. Εκατομμύρια από αυτές τις γυναίκες έχουν εξαπατηθεί, απαχθεί, αποπλανηθεί και πωληθεί από τα δίκτυα των σωματεμπόρων του οργανωμένου εγκλήματος, προκειμένου να εκπορνευτούν σε όλα τα μήκη και πλάτη της Γης. Καμία από αυτές δεν αντέχει πάνω

3. Καρά (2010: 58): «οι λαθραία διακινούμενες σκλάβες του σεξ είναι οι πιο επικερδείς σκλάβες στον κόσμο. Στο σύνολο των σκλάβων που υπάρχουν σε όλο τον κόσμο, οι σκλάβες του σεξ αντιπροσωπεύουν μόνο το 4,2%, αλλά αποφέρουν το 39,1% των κερδών των δουλκοπιτών».

από τέσσερα χρόνια. Δουλεύουν ώσπου να πεθάνουν σαν σκλάβες σε ένα πορνείο. Δολοφονούνται επειδή παραβίασαν τους όρους του αφέντη τους ή πεθαίνουν από ηπατίτιδα και AIDS (Καρά, 2010: 51).

Το λαθρεμπόριο ανθρώπων είναι ο τραγικός απόηχος της οικονομικής μετάβασης στην Ανατολική Ευρώπη. Οι λαθρέμποροι του σεξ εκμεταλλεύονται αυτή την κατάσταση⁴. Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να τονίσουμε ότι η παράνομη πορνεία διαφέρει από την ηθελημένη, καθώς μια γυναίκα μπορεί να διαθέσει το σώμα της ή να το εκμεταλλευτεί όπως αυτή επιθυμεί. Έτσι, λοιπόν, στο παρόν βιβλίο δεν έχουμε σκοπό να ηθικολογήσουμε σχετικά με «πόρνες» και «ιερόδουλες». Σκοπός μας είναι να προβάλουμε πώς καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα και κάθε σεβασμός προς την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, δηλαδή την ειδοποιό μας διαφορά από τα υπόλοιπα ζώα. Αυτή η μορφή δουλείας επιβάλλεται να αντιμετωπιστεί. Πρέπει να απεγκλωβιστούμε, επιτέλους, από το πλαίσιο της διπλής ηθικής μέσα στο οποίο ζούμε. Δεν φαντάζει παρανοϊκό η κοινωνία μας να επιτρέπει την πορνεία και να την αναγνωρίζει νομικά ως επάγγελμα, αλλά να κυνηγάει την παράνομη πορνεία; Γιατί, στο κάτω κάτω, ποια «πόρνη» θα επέλεγε το επάγγελμα αυτό από μόνη της; Πρόκειται είτε για επιβολή από «πορνο-σωματέμπορα» είτε από επιλογή φτώχειας και ανέχειας. Φυσικά, υπάρχουν γυναίκες που ακολουθούν αυτή τη δουλειά με δική τους πρωτοβουλία, γιατί είναι μια εργασία που τους αποδίδει γρήγορο κέρδος αλλά με τρόπο πολύ δύσκολο και επίπονο τόσο για το σώμα όσο και για την ψυχή τους. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η εξαναγκαστική πορνεία είναι καταδικαστέα και αμαυρώνει περισσότερο την ψυχή της γυναίκας. Τη μεταμορφώνει από άνθρωπο σε «υπάνθρωπο», σε «εμπόρευμα».

4. Τα στοιχεία αντλήθηκαν από αρχεία της ΓΑΔΑ έπειτα από συνέντευξη στον Αξιωματικό Υπηρεσίας, κ. Σπύρο Μπράτσικα, τότε Υπαστυνόμο Α΄ του Τμήματος Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων της Διεύθυνσης Ασφαλείας Αττικής, νυν Αστυνόμο Α΄ της Ομάδας Anti-trafficking, Αρχηγείο Ελληνικής Αστυνομίας.

Το βιβλίο παρουσιάζει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τη σφαιρική ανάλυση του φαινομένου του trafficking που εμφανίζεται στις περισσότερες χώρες του πλανήτη παρά τις όποιες προσπάθειες καταστολής του. Η συγκεκριμένη μορφή δουλείας ταυτίζεται κατά κύριο λόγο με την έννοια της εμπορίας ανθρώπων και αποτελεί σημείο τομής και συζήτησης ποικίλων επισημονικών κλάδων. Προσεγγίζεται, όμως, και η έννοια και οι διαστάσεις του φαινομένου του εμπορίου παιδιών, κυρίως σε παγκόσμια εμβέλεια, αλλά και η οικονομική σεξουαλική εκμετάλλευσή τους.